Plan van Aanpak Moestuin de Haar 2022

Versie 30 oktober 2021

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

Ontwikkeling van de Moestuin **4**

Vakindeling **7**

Zuidpunt **8**

Plannen voor 2022 ..... *10*

Middentuin **11**

Plannen voor 2022 ..... *12*

Noordzijde **13**

Plannen voor 2022-2023 ..... *14*

Moestuin de Haar overkoepelend **15**

Plannen voor 2022 ..... *16*

Financiering van de projecten **18**

Projecten Leader-POP3 traject *18*

Fondsenwerving *19*

Financiering vanuit eigen middelen *19*

Bijlage A – Visie Educatie en Historie op Moestuin de Haar **20**

Bijlage B – MAEX, Social Handprint **23**

Inleiding

Voor je ligt het plan van aanpak 2022 van Moestuin de Haar. Moestuin de Haar bestaat uit twee rechtspersonen: Zelfoogsttuin de Haar en Stichting Moestuin de Haar.
De oogstaandelen koop je van de tuinders, van Zelfoogsttuin de Haar. De verantwoordelijkheid van de vrijwilligers en stagiaires valt ook onder de tuinders.

De stichting pacht de grond van Natuurmonumenten, als onderdeel van Landgoed Haarzuilens, en draagt de verantwoordelijkheid voor de infrastructuur, subsidieaanvragen, vergunningen en ondersteunt de tuinders in het opstarten van de tuinderij (ook financieel). Daarnaast stimuleert de stichting educatie, en bevordert de cultuur-historische waarden van de moestuin.
De stichting zorgt dan dus ook voor toekomstige vernieuwing van infrastructuur en gereedschappen die in beheer zijn van de stichting. Dit plan van aanpak betreft de activiteiten van de stichting, uiteraard in afstemming met de tuinder.

Wat gerealiseerd is in 2021 en wat de plannen zijn voor 2022 lees je in de diverse hoofdstukken. Het begint met de ontwikkelingen bij de moestuin in de afgelopen twee jaar en via de Vakindeling van de moestuin nemen we je 'mee door de tuin'.
Langs de Zuidpunt, de Middentuin en de Noordzijde. Verder volgt dan een hoofdstuk over zaken die voor de gehele moestuin nodig zijn en een toelichting op de benodigde financiën voor de projecten uit dit plan van aanpak.

Ontwikkeling van de Moestuin

Bij het opstellen van dit plan van aanpak naderen we het einde van het tweede seizoen van Moestuin de Haar. Het zijn twee jaar geweest waarin met grote ambitie en veel energie een hoop is bereikt. Het besef komt als bezoekers van andere moestuinen, tuinders en vrijwilligers, aangeven dat het meestal zeker vijf jaar of langer duurt voordat een moestuin dit niveau bereikt.
Daar zijn we dan ook trots op.

Beeld september 2019

Het begon met 50 oogstaandelen in 2020 aan de start van het seizoen en groeide tot 75 in de zomer, meer was toen niet mogelijk. Seizoen 2021 waren er 150 oogstaandelen bij de start, dat was ook direct het maximum. Voor 2022 is de verwachting 175 tot 200 oogstaandelen. Dit plan van aanpak moet dan ook bijdragen om het de tuinders mogelijk te maken dat te realiseren. Dat betekent ook dat de focus verschuift van opbouw naar verdere groei. De basis is in orde en daarmee willen we ook naar één plan van aanpak per jaar waarop dan ook de begroting van het komende jaar te baseren is.

Beeld september 2021

Als basis in dit plan van aanpak komt naar voren wat in de afgelopen maanden is gerealiseerd, dat de focus komt op groei van de moestuin in de vorm van het project muurkas, het verder ontwikkelen van de Middentuin en een aantal kleinere zaken die het leven van de tuinder moeten vergemakkelijken om zo de tijd in de teelt te kunnen steken.

Het bestuur heeft in 2021 op een andere wijze sturing gegeven, betere verdeling van taken was een evaluatiepunt. De taken van penningmeester en secretaris splitsen was daarbij een belangrijke en we zijn dan ook blij dat Ed Hofstra het penningmeesterschap op zich heeft genomen.
Voor het project muurkas verwachten we de nodige tijd kwijt te zijn. Heel blij zijn we dan ook met de aanmelding van Anne Verhage om daar de projectleider voor te willen zijn. Zij versterkt het bestuur, als vrijwilliger, voor de periode van de ontwikkeling en de bouw van de muurkas. Naast Anne nemen twee bestuursleden deel in de projectgroep. Zo houden we in het bestuur de focus en tegelijk de verbinding.

Sinds het vroege voorjaar van 2021 is een groep vrijwilligers als klussenteam actief die de technische klussen uitvoert in opdracht van de Stichting dan wel wat kleinere klussen op verzoek van de tuinder. GertJan Zuidhoorn is hiervoor het aanspreekpunt en zorgt met het team dat de klussen gerealiseerd worden.

Verder is de klankbordgroep tot stand gekomen. De leden van deze groep lezen en denken mee over de ontwikkeling van de moestuin. In de klankbordgroep zijn zowel vrijwilligers als oogstaandeelhouders, en mensen die beide rollen hebben, vertegenwoordigd. Een van de belangrijke reacties was het missen van de financiële kant in het plan van aanpak. In deze versie is die feedback verwerkt.
De versie die je nu leest is vooraf met de klankbordgroep besproken. Het resultaat is dat zij aangeven dat we kiezen voor de juiste koers, passend bij de huidige status van de tuin en de benodigde ontwikkelingen in het tempo dat nu past en kan.

In de eerste twee jaar zijn veel projecten gerealiseerd door de bijdragen van diverse fondsen, donaties en de crowdfunding. In de fase van duurzaam verder groeien is een bijdrage van fondsen alleen nog noodzakelijk bij de grotere uitgaven. Voor de 'dagelijkse gang van zaken' wilde de stichting zorgen voor een andere vorm van inkomsten.
Het programma van Partners en Vrienden van Moestuin de Haar is in 2021 daarom opgestart. Vrienden doneren een vrij bedrag en afhankelijk van bijdrage ben je een vriend, goede vriend of boezemvriend.
Bij de Partners streven we naar bedrijven die jaarlijks, voor een aantal jaar, een bijdrage leveren. Om de exclusiviteit te behouden is er een maximum van zeven Partners vastgesteld. Informatie hierover is ook opgenomen op de site, MoestuindeHaar.nl.

Vakindeling

Moestuin de Haar kent een vakindeling waarin de elementen teelt, natuur, milieu, educatie, cultuur en historie een plek hebben en deels nog gaan vinden.

Vakindeling van Moestuin de Haar

Zuidpunt

De inrichting van de Zuidpunt is tijdelijk voor een periode van 10 jaar, startend in 2020. Dit komt voort uit de vergunningen die verleend zijn voor de opstallen die nodig waren om met Moestuin de Haar te starten.
In het voorjaar van 2021 is de stichting in gesprek gegaan met de Gemeente Utrecht over de aanpassingen van het bestemmingsplan en/of hoe de moestuin gaat passen in de komende Omgevingswet. Richtlijn voor de stichting is hierbij het schetsplan waarbij muurkas en andere plannen naast het verkrijgen van de Oostzijde van de tuin op langere termijn van belang zijn. Op het moment dat de Oostzijde beschikbaar komt is het mogelijk om daar een deel van de tijdelijke faciliteiten een definitieve plek te laten krijgen.

Gerealiseerde projecten:
Project Poort
Er is een ruimte tussen de erfscheiding en het Tuinhuis, hier is een afsluiting met een poortdeur gerealiseerd.

Project Marktkraam
Onder de luifel van het Tuinhuis is de marktkraam voor de losse verkoop tijdens de oogstdagen gerealiseerd.

Project Spoelplaats
Voor het wassen van kratten oogst tegelijk is een grotere spoelgelegenheid gemaakt tussen het Tuinhuis en de Technische ruimte.

Project Opbergrek met schappen
Tussen het Tuinhuis en de erfgrens met de Emmaus is een opbergrek gebouwd, waarin kratten met geoogste teelt kunnen in- en uitschuiven. Bovenop is een werkblad gemaakt waardoor de teelt ook gelijk droog staat.

Project Opkweekplek
Bij de komst van nieuw zaai- en plantgoed is er een afgedekte plek nodig waar dit start op de moestuin. Het afdak voor deze plek is in het voorjaar van 2020 gerealiseerd inclusief de aansluiting op het beregeningssysteem van de moestuin. Hieronder is de wens voor twee kweektafels, de aanschaf hiervan is tot op heden nog niet gedaan.

Project Pauzeplek
Hiervoor is in de vorm van een schaduwdoek een overdekking gerealiseerd vanaf de Technische Ruimte tot de schuin geplaatste palen. Hiermee is er bescherming tegen lichte regen of tegen felle zon door onder het schaduwdoek te kunnen pauzeren.
Daarnaast is er een betimmering tegen de Technische Ruimte aangebracht om het zo beter passend te maken bij het Tuinhuis.
De betimmering wordt nog zwart gebeitst in de komende maanden.

Project Houtsnipperpad
In 2020 is ook de looproute naar het Tuinhuis een zeer natte route gebleken. Met als gevolg veel vieze schoenen maar ook een vertrapt grasland. Om dit te voorkomen is een houtsnipperpad aangelegd naar het Tuinhuis vanaf de entree.

Eindresultaat oktober 2021
Na het voltooien van de hierboven genoemde projecten is de plattegrond van de Zuidpunt als volgt.

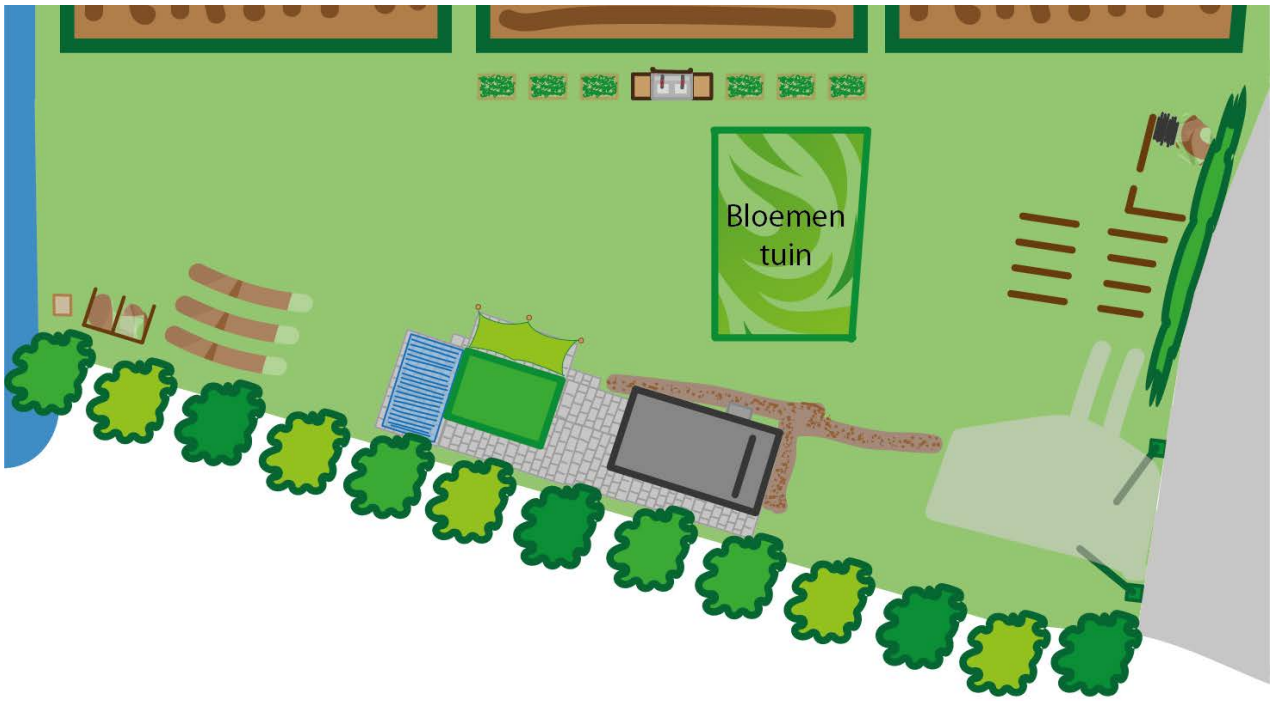

Met het afronden van de hiervoor genoemde projecten is de Zuidpunt toereikend voor het huidige gebruik en de mogelijke groei naar 250 oogstaandeelhouders in de toekomst.

Plannen voor 2022

In 2020 is de entree van de moestuin aangepast. Er is een mooie glooiende afrit gemaakt met daarin drainage en er zijn bermkanttegels aangebracht. Die laatste zorgen voor een verstevigde ondergrond voor het bezorgen van goederen en de parkeerplaats van de tuinders.
Het idee was dat we hiermee de enorme wateroverlast van begin 2020 zouden wegwerken. Aan het einde van 2020 bleek echter dat de waterstand op de Zuidpunt nog steeds hoog was en er ontstond veel schade aan het gras, mede door het zware materieel voor de aanleg van het Tuinhuis.
Met de aanleg van het houtsnipperpad denken we, ondanks eventueel hoge grondwaterstanden, de voeten droog te houden. De komende winter- en voorjaarsperiode kijken we hoe dit allemaal gaat verlopen en of er aanvullende maatregelen gewenst zijn.

Project Opkweektafels
In de eerste twee seizoenen is gewerkt met het stapelen van kratten en oude bedmatrassen om enige vorm van opkweektafels te hebben. In 2022 wil de stichting overgaan tot de aanschaf van twee opkweektafels.

Middentuin

In het eerste teeltjaar is er in de Middentuin een kruidentuin aangelegd. In 2021 is de Middentuin verder in gebruik genomen en is er inmiddels ook een bloementuin in dit gedeelte gerealiseerd. Besloten is om de Middentuin vooral te laten groeien in het tempo dat past bij de praktische mogelijkheden van de tuinder en de financiële mogelijkheden van de stichting.

De uitbreiding van de kruidentuin en de komst van bloemenpluktuin zijn gerealiseerd volgens plan. Zo ook het aanbrengen van de graspaden om het boom-ornament, dat volgens ontwerp van Cuypers op het smeedijzeren hekwerk aan de westkant van de tuin zit.

Dit heeft gezorgd voor de afronding van de vlakverdeling in de Middentuin. In de onderdelen zijn de borders en houtsnipperdelen aangebracht om zo het boom-ornament tot zijn recht te laten komen.

Voor de aanleg van de Middentuin doneren, in overleg met de tuinder, vrijwilligers en oogstaandeelhouders zaden, planten en struiken. Zo groeit deze plek in de tuin als vanzelf en in een passend tempo.

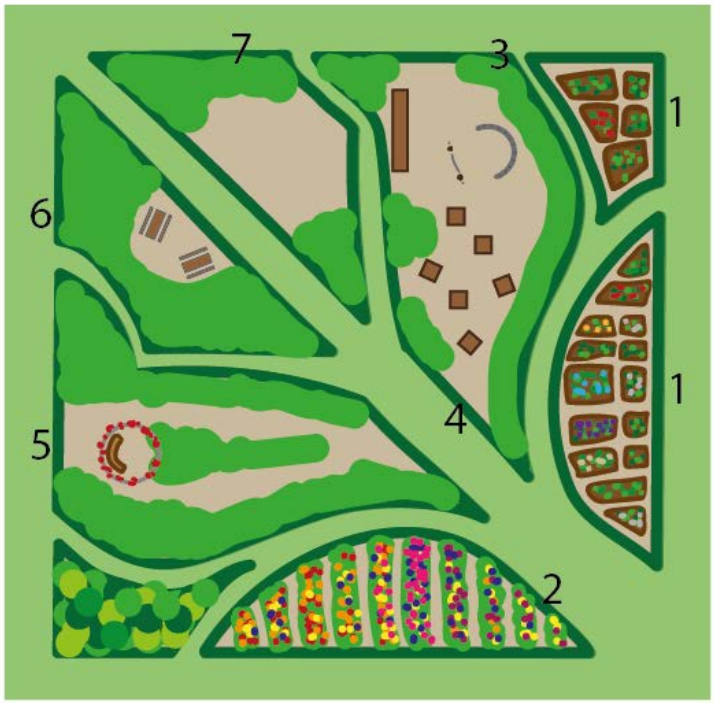

Impressie Middentuin oktober 2021

De onderdelen in de Middentuin:

1. Kruidentuin; onderdeel van de Oogstaandelen. Gereed
2. Bloemenpluktuin; onderdeel van het Zelfplukabonnement. Gereed
3. Educatieve tuin; verdere invulling van dit gedeelte volgt nog (zie ook 4). Het plaatsen van een boog met stenen bank voor uitleg is gereed.
4. Snoephoek; doel is om hier bakken met kruiden, eetbare bloemen, bessen en dergelijke te plaatsen. Nog starten.

5. Beleeftuin; een plek met bijzondere struiken, planten en bloemen met daarbij een zitje of rozenprieeltje. In ontwikkeling.
6. Rustgedeelte; een plek om tijdens het oogsten contact met elkaar hebben of om gewoon te genieten van de tuin
   Op dagen dat de tuin geopend is kunnen hier ook bezoekers even plaatsnemen. In ontwikkeling.
7. In het seizoen van 2022 gaan we kijken hoe de invulling en behoefte gaat zijn. Een optie is om hier een speeldeel te maken voor de kinderen maar het kan ook een uitbreiding van het rustgedeelte zijn. Nog te starten.

Plannen voor 2022

Project Beplanting meerjarig
In de periode na oktober 2021 wordt de aanleg van de Middentuin verder opgepakt. In het najaar van 2021 en 2022 kan dan gestart worden met het verder aanbrengen van meerjarige beplanting.

Noordzijde

De ambitie van de stichting lag hoog, zoals al eerder aangegeven, met als doel om in 2021 een inrichtingsplan te maken voor de Noordzijde. Deze ambitie is losgelaten om de focus te kunnen leggen op de realisatie van de gewenste muurkas waarvoor het herstel van de tuinmuur is gestart in juli 2021. Tijdens dit herstel wordt ook een doorgang gerealiseerd om gebruik te kunnen blijven maken van het Jachthutje achter de tuinmuur.

De ambitie voor een verdere inrichting van de Noordzijde is niet weg maar het tempo passen we wel aan. Het project muurkas gaat de nodige tijd en energie van ons allen vragen is de verwachting.

Gerealiseerde projecten
Project Tunnelkassen
In een combinatie van zelfbouw en bouw door Rovero zijn er twee tunnelkassen van 28x7 meter geplaatst. Met deze tunnelkassen is in de behoefte voor teelt en opkweek voor de moestuin voorzien voor nu en in de toekomst.

Impressie Noordzijde oktober 2021

Project Watervoorziening tunnelkassen
In de winter sluiten we de beregeningsinstallatie af vanwege bevriezingsgevaar. De planten in de kas moeten in diezelfde periode wel beregend worden.
Op dit moment halen we gieters uit de sloot. De slootkant is vaak glad door de regen en de ongeveer 40 gieters die dan nodig zijn per week zorgen daarmee voor veel en onhandig werk.
Met twee IBC's, elke kas één, die te vullen zijn door middel van een dompelpomp is het mogelijk om vanuit de IBC's met een kraantje de gieters te vullen.

Niet gerealiseerde projecten
Project Jachthut
Net buiten de tuinmuur staat het Jachthutje waarin onder meer opslag van uien en aardappels plaatsvindt. Om de overlast van de muizen te voorkomen was de wens om het jachthutje muisvrij te maken door gaas aan te brengen en zo te zorgen dat de muizen niet meer bij de opgeslagen teelt kunnen komen.
Met inmiddels een tweede seizoen dat ten einde loopt verandert ook het inzicht. De keuze is gemaakt om dit project niet te realiseren. Het vraagt veel inspanning en we gebruiken het Jachthutje vooral voor opslag van materialen.

Plannen voor 2022

Project Muurkas
In het Schetsplan voor Moestuin de Haar, opgesteld eind 2018 en te lezen op de website, is het plaatsen van een muurkas opgenomen. De stichting vindt dit een belangrijk onderdeel, zeker in haar commitment naar de Gemeente Utrecht en Natuurmonumenten in verband met de historische functie van kassen op de tuin, de educatieve en cultuur-historische waarde voor de moestuin.
We zijn dan ook blij dat Anne Verhage, als projectleider op vrijwillige basis, met twee bestuursleden de projectgroep vormt met tevens Ben Kooij als adviseur. Ben is een bron van kennis op het gebied van muurkassen en heeft gewerkt bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De projectgroep verzorgt de eerste stappen om dit project op te starten en gaat uitbreiden als dat nodig is. Het is voor de stichting een groot project, wat veel tijd, energie en geld vraagt.

De aanschaf van de muurkas is opgenomen in de subsidieaanvraag bij Leader POP 3 Weidse Venen. Vanuit deze aanvraag is een toezegging van € 70.000,- aan subsidie gedaan aan de stichting voor de totale bouwkosten van ongeveer € 140.000,-.

Het doel is om in begin 2022 het projectplan tot aan de bouw van de muurkas gereed te hebben.
In dit project zijn de volgende punten van belang om vervolgstappen te kunnen zetten:
- Haalbaarheidsstudie en functie op de moestuin
- Voorlopig ontwerp van de muurkas
- Afstemming met Gemeente Utrecht over indienen Buitenplans afwijken
- Afstemming met Natuurmonumenten over toestemming bouw en verkrijgen van het recht van opstal.

Vanwege de kosten die met dit project gemoeid zijn is de stichting zorgvuldig in de te volgen stappen. De projectgroep stemt elke stap af met de stichting om de financiële risico’s te beperken.

Plannen voor 2022-2023

Fruitteelt tegen tuinmuur
De tuinmuur is origineel bedoeld om fruit tegen te laten groeien, al dan niet in de muurkas. De muur is voorzien van een spouw om zo juist de warmte vast te houden wat de teelt bevordert.
Of we dit inderdaad op Moestuin de Haar willen realiseren is nog de vraag. Het idee staat ons wel aan. Ontwikkelingen hierin zijn mede afhankelijk van het project muurkas.

Moestuin de Haar overkoepelend

Naast de wensen die specifiek op een deel van de Moestuin plaatsvinden zijn er ook zaken die overkoepelend zijn over alle vakken heen of gewoon voor de moestuin als geheel. Die onderwerpen zijn in dit deel van het plan van aanpak opgenomen.

Gerealiseerde projecten
Project Educatie school
Alle klassen van de Sint Bonifatiusschool in Haarzuilens komen in het teeltseizoen 2021 zes keer langs om mee te werken en te leren in de moestuin.
De begeleiding van de leerlingen is een samenwerking van vrijwilligers en de moestuincoach, Roos de Ridder van KERS (koken, ervaren, spelen).

Met OBS Haarzicht is een eerste contact geweest om af te tasten of er mogelijkheden zijn om ook de moestuin te bezoeken. In het vierde kwartaal van 2021 is hier verder contact over om te kijken naar de mogelijkheden in teeltseizoen 2022.

Met de bovenstaande samenwerking draagt Moestuin de Haar bij aan de ambitie van de Gemeente Utrecht om ieder kind in zijn schoolcarrière kennis te laten maken met gezonde voeding, beter bekend als de Voedselagenda Utrecht vanuit Utrecht Natuurlijk.

Project tuingereedschap voor kinderen
Voor de kinderen is in overleg met de tuinders speciaal tuingereedschap aangeschaft. Een logisch vervolg vanuit het voorgaande project.
De opslag van dit gereedschap is apart van de overige gereedschappen voor de veiligheid van de kinderen.

Project Educatie en Historie
De stichting heeft in samenwerking met vrijwilligers en de tuinder gekeken hoe vorm te geven aan de educatie en de historie op de moestuin. Door de samenwerking met de St. Bonifatiusschool kwam dit ook deels in een stroomversnelling.

Gedurende het seizoen 2021 is er visie Educatie en Historie opgesteld, opgenomen in bijlage A. Kijkend naar de visie geeft de stichting in samenwerking met de tuinder al een behoorlijke invulling op het gebied van de educatie.

Project Verkoop oude tunnelkas
In vak B staat de tweedehands tunnelkas die is aangeschaft om de moestuin te kunnen starten. Met de komst van de twee nieuwe tunnelkassen in het Noordzijde is de behoefte verdwenen om deze oude tunnelkas nog te gebruiken.
De Stichting gaat de oude tunnelkas in overleg met de tuinder verwijderen en verkopen, richtdatum is begin december. De opbrengst van de verkoop van de oude tunnelkas komt ten goede aan de algemene middelen van Stichting Moestuin de Haar.

Project Mechanisatie
In het laatste kwartaal van 2021 schaft de stichting een freesbak aan die te koppelen is aan de Ferrari. Daarnaast zijn er financiële middelen beschikbaar gekomen om een zitmaaier aan te schaffen. Dit betekent vooral in de hoeveelheid werk om het gras bij te houden een enorme tijdsbesparing. Niet alleen omdat je er met de loopmaaier langzamer bent maar ook omdat de maaibreedte groter is.

Project Bereikbaarheid
Bij de afslag naar de Eikstraat is een bord geplaatst met de aanduiding Moestuin de Haar en een pijl die wijst naar de Eikstraat.
Bezoekers van de moestuin plaatsen hun auto op de parkeerplaats bij Restaurant Toetje. Bij de uitgang van het parkeerterrein aan de Eikstraat is nu een tweede bord met pijl geplaatst.

Niet gerealiseerde projecten
Project Markeringen
Er was een idee om markeringen op de hoeken van de teeltbedden aan te brengen. Dit project is komen te vervallen.

Plannen voor 2022

Verharding paden
Vanaf het historische hek, naar Kasteel de Haar, naar het oostvak ligt nu een verhard pad wat van slechte kwaliteit en asfalt is. Dit pad liep naar de voormalige winterkas van de baron en de barones. Haaks op dit pad loopt ook een pad in de noord-zuid richting, ook slecht van kwaliteit en asfalt. Het vervangen van dit pad is ook opgenomen in de Leader-aanvraag evenals de tunnelkassen en muurkas.

De Stichting gaat de paden vervangen door klinkerbestrating met zoals al eerder aangegeven de prioriteit voor de oost-west richting naar het hek van het kasteel. Hiervoor is via een stil fonds een subsidie verkregen die dit in combinatie met de Leader subsidie mogelijk maakt om te realiseren.

Project Stoepbord
Het is de bedoeling om de aanschaf van een promotiebord te financieren vanuit de Vrienden van Moestuin de Haar. Het bord is nodig vanaf het moment dat de oogstaandeelhouders weer op de moestuin komen oogsten, aanschaf is gepland in februari 2022.
Tot die tijd werken we met een white-board.

Project Onderzoeken maatschappelijke en sociale functie
Vanuit de stichting willen we in 2022 onderzoeken op welke wijze we onze maatschappelijk en sociale functie doen en of daar uitbreiding op nodig is.

Als basis gebruiken we onze MAEX account die we in 2020 hebben aangemaakt waarbij in SDG's (Sustainable Development Goals) onze bijdrage aan de maatschappij en de duurzame ontwikkeldoelen wordt aangegeven. Daarmee is ook te onderzoeken hoe we onze impact kunnen vergroten. Het is voor ons een nieuwe vorm om te kijken naar de activiteiten die we doen.

Vanuit MAEX hebben we in 2021 ook vast kunnen stellen wat onze bijdrage in 2020 is geweest. Via een algoritme zet MAEX je bijdrage om in een impactwaarde, in euro's. Daar kwam een bedrag uit tevoorschijn waar we best even van opkeken €1.300.000,-. In bijlage B kun je meer lezen over de onze impact en de wijze waarop we die realiseren.

Financiering van de projecten

De projecten zijn beschreven aan de hand van de locatie op de moestuin. Voor de financiering is dit geen handige vorm om weer te geven wat er nodig is en hoe de stichting denkt de financiering voor projecten te realiseren.
Naast de realisatie van de projecten dient de stichting ook de jaarlijkse kosten dekkend te krijgen.

Voor de eerste twee jaar zijn er diverse fondsen en subsidies ontvangen om de start te realiseren. Vaak vraagt dit om een deel voorfinanciering. Die mogelijkheid is geboden door twee renteloze leningen aan de stichting met een totaal van € 15.000,- Het doel van de stichting is om deze na de realisatie van de projecten in 2022 en 2023 terug te betalen. Het doel is tevens om dan de jaarlijkse kosten te kunnen dragen vanuit vaste inkomstenbronnen als donaties, grote giften, Vrienden en Partnerprogramma en legaten.

Projecten Zuidpunt

Het aanschaffen van twee opkweektafels is het enige voor de zuidpunt, de kosten hiervan gaan ongeveer €900,- bedragen.

Projecten Middentuin

Voor de middentuin is ingeschat wat de kosten zijn voor de nog aan te leggen projecten.

Snoephoek	€ 900,-
Beleeftuin, inclusief rozenprieel	€ 2.100,-
Rustgedeelte	€ 375,-

De financiële middelen voor deze projecten dienen gevonden te worden gedurende 2022. Het project meerjarige beplanting is grotendeels zonder kosten vanwege donatie in de vorm van beplanting door vrijwilligers en oogstdeelnemers. Bij het opstellen van de begroting neemt de stichting hier wel een bedrag voor op.

Projecten Noordzijde

Het project muurkas is een groot project van ongeveer €140.000,- waarbij de Leader subsidie van toepassing is, zie hieronder.

Verder zijn er voor 2022 geen projecten voorzien in de Noordzijde.

Projecten overkoepelend

De aanschaf van een stoepbord staat nog op het wensenlijstje, kosten hiervan zijn € 200,-. In 2021 is het offertetraject gestart voor het opnieuw bestraten van het verharde pad in de moestuin. Dit geeft in 2022 een kostenpost van € 26.000,- die is gedekt door de Leader subsidie en de gift van een ‘stil fonds’.

In het kader van communicatie, educatie en historie is niets gepland maar is de verwachting dat er gedurende het jaar nog wel activiteiten ontstaan. De stichting neemt daarvoor een post op bij het vaststellen van de begroting.

Projecten Leader-POP3 traject

De stichting heeft een subsidietraject doorlopen bij Leader. Dit hebben we in drie fases opgezet om zo de realisatievolgorde aan te geven. Met de subsidie vanuit fase 1 is de start van de moestuin gerealiseerd waarvan een deel doorloopt in 2022. In de tabellen hieronder is aangegeven welke items in de fases vallen.

In zijn algemeenheid geldt voor de Leader subsidie de volgende financieringsconstructie:
25% via traject Leader vanuit Europa
12,5% Provincie Utrecht

12,5% Gemeente Utrecht.
Dat betekent dat de andere helft van de totale kosten nog te financieren is door de stichting via andere kanalen.

Fase 1	Geschatte kosten	Leader bijdrage
Tunnelkassen	9.680	4.840
Projectleiding	3.360	1.680
Herziening bestemmingsplan	6.050	3.025
Verharde paden	43.620	21.810
Mechanisatie	10.520	5.260
Communicatie/Educatie	6.450	3.225
Totaal	79.680	39.840

Fase 2	Geschatte kosten	Leader bijdrage
Muurkas	137.700	68.850

Fase 3	Geschatte kosten	Leader bijdrage
Koel unit	7.070	3.035
Kapschuur	87.200	43.600
Totaal	92.270	46.635

Recentelijk is uit contacten met de gemeente en ingeschakeld extern advies gebleken, dat de kosten van herziening van het bestemmingsplan, minimaal € 25.000 gaan bedragen als gevolg van leges, in te huren advies voor de vergunningsaanvraag en nader onderzoek. Natuurmonumenten heeft aangegeven dat zij als eigenaar van de grond hier geen bijdrage in gaan leveren.

Fondsenwerving

Voor de projecten van Leader is het dus noodzakelijk dat de stichting de overige 50% van de bedragen via fondsen of een subsidie realiseert.
Op 1-10-2021 was al € 16.000,- via fondsenwerving ontvangen om de projecten uit fase 1 van Leader te realiseren. Daarnaast lopen nog een aantal aanvragen en is er een voorschot ontvangen vanuit Leader omdat zij ook constateerden dat door Corona alle trajecten voor subsidie meer tijd kosten.

Financiering vanuit eigen middelen

De kleinere projecten wil de stichting vanuit eigen middelen, zoals (ANBI)giften en de Vrienden en Partners van de Moestuin, financieren.

De projecten die dat betreft zijn hieronder aangegeven.
Project stoepbord - € 185,-.
Project watervoorziening tunnelkassen - € 180,-
Project fruitteelt tegen tuinmuur – Nog onbekend, is afhankelijk van hoeveelheid en soort fruit.

Bijlage A – Visie Educatie en Historie op Moestuin de Haar

Een voorwaarde in de pachtovereenkomst met Natuurmonumenten is dat de moestuin, naast de teelt, ook een educatieve en historische functie vervult. Ook de stichting zelf wil meer bieden dan alleen de oogstopbrengst. Nu de eerste opstartfase (het opzetten van de moestuin en de teelt) voorbij is, is het tijd om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om hier invulling aan te geven. Er zijn inmiddels diverse initiatieven opgestart welke hier invulling aan geven, alleen zijn ze nog niet eerder als zodanig benoemd en beschreven.
Na een eerste inventarisatie met verkennende gesprekken is er een werkgroep Educatie tot stand gekomen. Op basis van het bestaande schetsadvies, overleg met de tuinders komt de werkgroep met een inventarisatie waarbij "Verbinding' het uitgangspunt is bij de invulling van de educatieve en historische functie van de moestuin.

Moestuin de Haar, de visie.
"Moestuin de Haar is een plek waar mensen van dichtbij hun voedsel, aarde en natuur kunnen beleven én waar ontmoetingen tussen mensen kunnen plaatsvinden in een prachtige historische omlijsting."
Verbinding

- **Met de natuur:** De productieve plek van de moestuin, de teelt;
- **Met de (woon)omgeving:** Door educatieve activiteiten te organiseren gericht op voorlichting, beleving en recreatieve activiteiten rondom de productieve plek van de moestuin; de teelt. Hoe oogst en teel je? Wat is ervoor nodig;
- **Met de historische functie van de moestuin:** Een plek om te verwonderen, 'om den Schoonheid en den Nutte'. Een plek waar het verleden, heden en toekomst van moestuinen, voedsel en manier waarop er de wijze van telen en oogsten getoond worden.
- **Met de historische relatie van kasteel en Haarzuilens:** Het terugbrengen van de historische relatie.

Aanpak binnen de visie
Moestuin de Haar is een moestuin in wording met een (natuurlijk) proces van groei, proberen en experimenteren. Kijken wat er werkt, daarop voortbouwen en aanpassen wanneer nodig als daar om gevraagd wordt door veranderende omstandigheden.
In dit proces gaat de werkgroep Educatie mee en onderzoekt zij wat er al aanwezig is om vanuit daar concrete acties en projecten te verwerkelijken.
De teelt neemt de meeste tijd, inzet en mankracht in beslag en is hiermee leidend. De teelt heeft de eerste prioriteit bij de tuinders. Daarmee moet rekening gehouden worden in het maken, plannen en realiseren van de plannen voor educatie en historie op de moestuin.
Opgedane inzichten en ervaringen worden gedeeld en gemonitord door de werkgroep. Daarmee creëert zij een omgeving en proces waarin opgedane ervaringen worden besproken, aangepast en weer opnieuw toegepast.

Opzet
De werkgroep ziet de invulling als volgt voor zich:

- **Projecten:** Verspreid over het seizoen zijn er activiteiten en projecten die elkaar afwisselen en ondersteunen. Deze zijn gericht op zowel kinderen als volwassenen uit de (woon)omgeving.
- **Werk in Uitvoering:** Het onderhouden van, telen en oogsten door de tuinders samen met de stagiaires, vrijwilligers en oogstdeelnemers is eveneens een verbindende factor welke gaat over samenkomen en daarmee een educatieve functie vervult;
- **Connectie**: Online wordt de verbinding met de omgeving gezocht door middel van tuinberichten, een actuele website en social media. Persberichten en andere media vormen worden ingezet bij bewonderingswaardigheden en nieuws om op deze wijze kennis te maken met de Moestuin en deze te beleven.

De **Connectie** is een onderdeel dat de tuinders volledig voor hun rekening nemen, dit is niet verder uitgewerkt in dit document.
Bij de **Projecten** en **Werk in Uitvoering** zijn onderdelen ~~bij~~ benoemd die bijdragen aan de visie. Hierbij is een lijst van ideeën opgenomen Het doel is om het vooral passend in de groei van de moestuin vorm te geven. Het is dus van belang om het in de tijd goed weg te zetten. Om dat te borgen worden de onderdelen die hieronder benoemd zijn toegevoegd aan het Plan van Aanpak.
Bij de diverse onderdelen is het dan ook nodig om te bepalen wie het verzorgt. Dat kan de stichting zijn, de tuinder of een combinatie daarvan. Bij het laatste is het dan vaak dat de stichting het initiatief opstart en voorbereid. Dan volgt overdracht aan de tuinder op een passend moment.

Uitwerking Projecten

- Biodiversiteit op de moestuin

Opstellen van een uitleg over de aanpak van biodiversiteit op de tuin voor bezoekers, ook met betrekking tot de voedselpiramide.

- Recepten

Ter inspiratie voor gezonde en duurzame voedsel keuzes is gestart met 'Koken met'. Via het tuinbericht en de site zijn recepten te verkrijgen over wat er met de oogst, die als opbrengst van de moestuin komt, bereid kan worden. Naast de recepten is op de site ook opgenomen hoe de groente te bewaren en achtergrondinformatie, zie ook 'Weet wat je eet'.
Een volgende stap kan zijn om deze recepten te bundelen en een receptenboek in eigen beheer uit te brengen.

- Weet wat je Eet

Bewustwording van de oogstdeelnemers door ze te informeren over de duurzame en gezonde voedsel omgeving.
Bij de groentebedden en kruidentuin informatie over de groenten en kruiden (herkomst, bijzonderheden, gebruik en dergelijke) plaatsen. Dit is niet voor alles nodig of gewenst maar met name de vergeten groenten kunnen hiermee onder de aandacht worden gebracht.

- Moestuin lessen

Alle Leerlingen van de Bonifatius school in Haarzuilens bezoeken 6 keer de moestuin. De lessen worden verzorgd en begeleid door een moestuin coach waarbij op elk niveau een educatief lesprogramma is afgestemd.
Eerste contacten zijn er met OBS Haarzicht om te verkennen wat de mogelijkheden over en weer zijn.
Op langere termijn is het ook mogelijk om te kijken naar middelbare scholen met een agrarische afdeling.

- Open dag

De moestuin aan laten sluiten bij reeds bestaande events zoals de Open Tuindersdag, Perentocht van Natuurmonumenten, Kastelendag enzovoorts. Het opstellen van een lijst van mogelijkheden is hierin een eerste stap.
Naast bestaande events is het ook mogelijk om zelf open dagen te houden. Deze zijn dan met name om de verbinding met Haarzuilens te maken en de ontwikkelingen van de moestuin met de bewoners te delen.

- Bezoek

Zelfstandige bezoekmogelijkheid aan de moestuin waarbij er een rondleiding of speurtocht is uitgezet voor volwassenen en families. Opties zijn om dit digitaal of met een handreiking te doen.
Ook tijdens de oogstmomenten komen gezinnen en kinderen op de tuin, het ontwikkelen van een specifiek gebied voor kinderen is aan te bevelen om zo onbedoelde schade aan de overige onderdelen van de moestuin te voorkomen.
Bedrijfsbezoeken en excursies van groepen kunnen ook een onderdeel vormen van de bezoeken aan de moestuin.

- Middentuin

In het centrum van de teeltvakken komt een middentuin. Hierbinnen worden een Proeftuin, Educatieve tuin en een Beleeftuin gerealiseerd. De eerste stappen daarvoor

worden in 2021 gezet. Volledige realisatie loopt zeker door tot in 2022. De ontwikkeling en groei gaat in het tempo dat de teelt van de overige vakken toestaat.

- Penseel streken

Lokale schildervereniging / -atelier kan op uitnodiging de moestuin vastleggen ter verwondering, inspiratie en recreatie door in een natuurlijke omgeving deze op het doek vast te leggen.

- Verbindingshek met Kasteel de Haar openen

Op een aantal afgesproken momenten per jaar staat het hek dat directe verbinding heeft naar Kasteel de Haar open voor de bezoekers van het Kasteel. Dan is het mogelijke de moestuin te bezoeken en zijn er begeleiders aanwezig om verhalen te delen over de moestuin en het kasteel.

- Verhalen

Op een aantal plekken op de moestuin in enige vorm verhalen uit de geschiedenis van Kasteel de Haar en de toen nog daarbij behorende moestuin terug laten komen. Bijvoorbeeld de teelt van aardbeien en de verzending ervan naar Frankrijk door de Baron.
In eerste instantie uitproberen met gelamineerde papieren versies om zo te bepalen welke verhalen aanslaan en aansluitend bepalen of en op welke wijze het omgezet kan worden naar een definitieve versie op de moestuin.
Contact zoeken met de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens & Leidsche Rijn opnemen over de kennis van de historie rondom het kasteel en de moestuin.

- Voormalige staketsels

Op de moestuin zijn oude staketsels van kassen uit het gebied Leidsche Rijn aanwezig. In enige vorm is het de bedoeling om deze weer zichtbaar te maken op de moestuin. In samenwerking met de Gemeente Utrecht, Natuurmonumenten en de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens & Leidsche Rijn is te onderzoeken hoe dit zo passend mogelijk te doen. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om de staketsels te hergebruiken in een eventueel te realiseren muurkas.

Werk in Uitvoering

- Stagiaires

Studenten van de Biologisch Dynamische landbouw opleiding Warmonderhof maar ook leerlingen met een Beroeps Begeleidende Leerweg van andere opleidingen zijn welkom om stage te lopen. Door een stage aan te bieden aan toekomstige tuinders biedt de Moestuin een leeromgeving waarbij de stagiaires in een veilige leeromgeving van en met de tuinders leren over productie teelt. In 2021 zijn er in totaal 6 stagiaires van onder meer de Warmonderhof en de Agro-ecologie in Praktijk van de Ommuurde tuin, twee dagen per week werkzaam op de Moestuin.

- Vrijwilligers

Een grote groep van ruim 60 vrijwilligers verbindt zich twee tot meer keren per maand aan de moestuin om de tuinders te ondersteunen in de werkzaamheden die er op dat moment voorhanden zijn.
Op deze manier ervaren en leren vrijwilligers over het onderhoud van een moestuin en het houden van een moestuin als een productieve plek.
Onder de groep vrijwilligers zitten ook mensen met grote kennis op het gebied van teelt, kruiden en bloemen. Gedurende het samenwerken op de tuin wordt hierover kennis gedeeld. Op termijn kunnen deze 'kennisdragers' ook workshops geven aan de andere vrijwilligers

- Oogstdeelnemers

Dat er in de omgeving behoefte is blijkt uit de aanmeldingen voor de zelfoogst abonnementen. Waren er in 2020 75 oogstdeelnemers, in 2021 staan er 150 deelnemers klaar om in de periode van april tot november wekelijks te komen oogsten. Een oogstdeelnemer kiest er bewust voor om deel te nemen. Hierbij gaat over meer dan alleen dan oogst afhalen. De tuin is een fijne plek om te zijn, zelf te oogsten, het creëert een rustmoment in de week en maakt bewust wat er zoal nodig is om voedsel te produceren.

Bijlage B – MAEX, Social Handprint

MAEX

Stichting Moestuin de Haar
Social Handprint
Jaarverslag uitgebreid 2020

Toelichting:
Deze visualisatie drukt de maatschappelijke impact van Stichting Moestuin de Haar uit als bijdrage aan de 17 Sustainable Development Goals. Deze PDF is een beperkte weergave van het interactieve webmodel, dat te vinden is via de QR-rechts op de pagina.

Social Handprint
Stichting Moestuin de Haar

2020

De afbeelding rechts visualiseert de positieve bijdrage van Stichting Moestuin de Haar aan de 17 SDG's. De bijdragen per SDG zijn relatief ten opzichte van elkaar weergegeven. De volgende pagina toont de activiteiten per SDG.

Indicatie impactwaarde 2020

€ 1.300.000

De impactwaarde is een indicatie van het totale bedrag wat belanghebbenden tezamen besparen of in de reguliere economie bereid zouden zijn te betalen voor dergelijke diensten en effecten, uitgedrukt in euro's.

De Historische Moestuin de Haar in ere hersteld en weer in bedrijf op de oorspronkelijke plek volgens het concept van een financieel gezonde en "community supported agriculture" (tuinder, vrijwilligers, oogsters, maatschappelijke instellingen).

Sustainable Development Goals

SDG 1 Geen armoede
SDG 2 Geen honger
SDG 3 Goede gezondheid en welzijn
SDG 4 Kwaliteitsonderwijs
SDG 5 Gendergelijkheid
SDG 6 Schoon water en sanitair
SDG 7 Betaalbare en duurzame energie
SDG 8 Waardig werk en economische groei
SDG 9 Industrie, innovatie en infrastructuur
SDG 10 Ongelijkheid verminderen
SDG 11 Duurzame steden en gemeenschappen
SDG 12 Verantwoorde consumptie en productie
SDG 13 Klimaatactie
SDG 14 Leven in het water
SDG 15 Leven op het land
SDG 16 Vrede, justitie en sterke publieke diensten
SDG 17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

Onderstaande tabel toont de activiteiten waarmee Stichting Moestuin de Haar in 2020 bijdroeg aan de SDG op basis van selectie uit de MAEXlijst van indicatoren.

		2020	
3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN	- voorlichting geven over een gezondelevensstijl - algemeen	220	aantal bereikte personen
	- zinvolle werkervaringsplek bieden (niet gericht op arbeidsmarkt)	200	aantal personen x gemiddeld aantal uren
	- sociale contacten verzorgen gericht op voorkomen van eenzaamheid	600	aantal personen x gemiddeld aantal contacten
4 KWALITEITS-ONDERWIJS	- extra lesmateriaal bieden	1.200	financiële waarde van het lesmateriaal
	- toegang tot kennis bieden (bibliotheek etc.)	75	aantal bereikte personen
9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR	- leegstaande gebouwen een nieuwe bestemming geven	50	aantal m2 in totaal
	- ruimtes delen	80	aantal m2 ruimte x aantal gedeelde dagen
11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN	- buurtevenementen organiseren	120	aantal bereikte personen
	- fysieke locatie waar mensen elkaar kunnen ontmoeten	15.000	aantal m2
12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE	- afvalinzameling	20	aantal kg
	- producten delen (niet transport of ruimtes)	150	aantal matches gemaakt
	- voorlichting geven over duurzame consumptie	250	aantal bereikte personen
	- biologische landbouw/productie	275	aantal consumenteneenheden
	- voedselverspilling voorkomen	200	aantal geredde producten
13 KLIMAATACTIE	- groene ruimtes creëeren (totaal van alle jaren)	8.950	aantal m2
15 LEVEN OP HET LAND	- groenbeheer	15.000	aantal m2
	- composteren	800	aantal kg geproduceerd
	- maatregelen treffen om biodiversiteit te stimuleren	15	aantal maatregelen
	- informeren over biodiversiteit	150	aantal bereikte personen
17 PARTNERSCHAPPEN OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN	- samenwerken aan de maatschappelijke doelen	5	aantal partijen

MAEX

MAEX helpt je impact maken, meten en managen.
MAEX brengt de impact van sociale initiatieven in beeld, en biedt hen eenvoudig toegang tot bedrijven, overheid, fondsen en particulieren. MAEX helpt organisaties die impact willen maken passende sociale initiatieven te vinden, er in te investeren en er mee samen te werken.

www.maex.nl
info@maex.nl